

2^ο ΕΠΑΛ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ : 2011- 2012
ΜΑΘΗΜΑ:ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:
Η ΦΙΓΟΥΡΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ
ΣΤΗΝ ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ.

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ-ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ-ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Καραγκιόγης

Συμβόλαιο

Όροι

- 1) Συμμετοχή στις εργασίες/συνέπεια
- 2) Ισότητα απόψεων - σχέσεων
- 3) Κοινή προσπάθεια για το τελικό αποτέλεσμα/συνεργασία
- 4) Σεβασμός
- 5) Ευχαριστο κλίμα
- 6) Συνενόηση
- 7) Ομαδικότητα
- 8) Υπομονή
- 9) Ησυχία

ΟΜΑΔΕΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Σοκολάτα

Τσάϊ

Κόντης Γεώργιος
Τσιχλιά Αθηνά
Λέκκας Αλέξανδρος
Σταθοπούλου Γεωργία
Συλαϊδή Νικολέτα

Μπουσάι Τάσος
Τριχιά Παυλίνα
Μπουτζαρέλη Νίκη
Ζαχαροπούλου Φανή

Ψωμί

Ευθυμιοπούλου Ευγενία
Ζορμπάνου Μάγδα
Βασιλείου Δάφνη
Χόκιας Κωνσταντίνος
Τεμπονέρα Μίνα

Κάστανο

Τζαβάρας Στέφανος
Λιαποπούλου Μαρία
Κανελλοπούλου Ηλιάνα
Μακροπούλου Κλεονίκη
Ανδρικοπούλου Αναστασία

Οι καθηγητές:
Μπίσσα Ελισάβετ

Συριοπούλου Δήμητρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ
 - 2.1 ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ
 - 2.2 ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ
 - 2.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΤΕΧΝΙΚΕΣ
3. Η ΕΡΕΥΝΑ
 - 3.1 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
 - 3.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ
 - 3.2.1 ΠΡΟΛΟΓΟΣ
 - 3.2.2 ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ
 - 3.2.3 ΕΠΙΛΟΓΟΣ
 - 3.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
 - 3.3.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ
 - 3.3.2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΙΓΟΥΡΑΣ
 - 3.3.3 ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ
4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
5. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
 - 6.1 ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗ
 - 6.2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΙΓΟΥΡΑΣ
 - 6.3 ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΣΜΟΣ

1.ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της εργασίας μας είναι η γνωριμία με τον караγκιόζη. Επιθυμούμε να προσεγγίσουμε τον κεντρικό ήρωα του θεάτρου σκιών και στη συνέχεια όλα τα υπόλοιπα πρόσωπα που το πλαισιώνουν. Ελπίζουμε να καταφέρουμε να κατασκευάσουμε φιγούρες και να παίξουμε μαζί τους με απώτερο στόχο τη δημιουργικότητα, την επικοινωνία, τη συνεργασία και τη διασκέδαση.

2. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ

2.1 Ερωτήματα

Στόχος της εργασίας μας είναι να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα:

- Ποιά είναι η ιστορία του θεάτρου σκιών;
- Ποιοί είναι οι κεντρικοί ήρωες του θεάτρου σκιών;
- Ποιοί είναι οι μελετητές και οι γνωστότεροι караγκιιοζοπαίκτες;
- Πως κατασκευάζονται οι φιγούρες;

2.2 Συμμετέχοντες

Στην υλοποίηση της ερευνητικής εργασίας συμμετείχαν δυο καθηγητές και δεκαεννέα μαθητές από την Α Τάξη του 2^{ου} ΕΠΑΛ Αμαλιάδας που εργάστηκαν στα εργαστήρια πληροφορικής και

βρεφονηπιοκομίας, στην βιβλιοθήκη του σχολείου αλλά και στη σχολική αίθουσα.

2.3 Μεθοδολογία - Τεχνικές

Η εργασία μας δεν κινήθηκε στο παραδοσιακό πλαίσιο διδασκαλίας. Αρχικά χωριστήκαμε σε τέσσερις ομάδες και εργαστήκαμε συνεργατικά. Θέσαμε τα ερευνητικά ερωτήματα που μας ενδιέφεραν. Κατόπιν, αρχίσαμε να συλλέγουμε πληροφορίες από τη βιβλιογραφία και το διαδίκτυο. Παρακολούθησαμε καραγκιόζη για να κατανοήσουμε καλύτερα αυτό το είδος θεάτρου. Στη συνέχεια, κατασκευάσαμε τις δικές μας φιγούρες και πειραματιστήκαμε με αυτές. Τέλος, συγγράψαμε την εργασία μας, καταλήξαμε σε συμπεράσματα και παρουσιάσαμε τη δουλειά μας στο σχολείο μας.

3. Η ΕΡΕΥΝΑ

3.1 Διερεύνηση της γνώσης των μαθητών

Η γνώση των μαθητών για το θέατρο σκιών του Καραγκιόζη εκτιμήθηκε από τις πρώτες συναντήσεις με τη μέθοδο του καταιγισμού των ιδεών. Από τη μέθοδο προέκυψε ότι, όλοι οι μαθητές είχαμε σχετικές γνώσεις για το θέμα, ωστόσο καλύψαμε τα κενά μας κατά τη διάρκεια της έρευνας.

3.2 Θεωρητικό μέρος

3.2.1 Πρόλογος

Το θέατρο, κορυφαίο είδος τέχνης, μας είναι γνωστό. Ωστόσο, το θέατρο σκιών συνδέεται περισσότερο με την ηλικία μας και θελήσαμε να το πλησιάσουμε για να το γνωρίσουμε καλύτερα. Οι αναφορές στο μάθημα της ιστορίας αλλά και η ενασχόληση μας κατά το πρώτο τετράμηνο με το παιχνίδι στα πλαίσια πάλι του μαθήματος της ερευνητικής εργασίας μας ώθησαν σε αυτή την επιλογή. Ελπίζουμε να ικανοποιήσουμε τους στόχους μας από τη μια και από την άλλη να ευχαριστήσουμε και εσάς, τους αναγνώστες μας.

3.2.2 Κύριο μέρος

Η ιστορία του Καραγκιόζη στην Ελλάδα αρχίζει γύρω στα μέσα του 19^{ου} αι. Ίσως να είχε εμφανιστεί λίγο πριν την επανάσταση, αλλά η πρώτη παράσταση που αναφέρεται, και μάλιστα σε εφημερίδα της εποχής, είναι στις 21 Αυγούστου 1841, στο Ναύπλιο. Ο Καραγκιόζης, όπως τον ξέρουμε σήμερα, έχει τις ρίζες του στην Άπω Ανατολή. Πριν από 10 αιώνες τουλάχιστον, οι Κινέζοι, ασχολήθηκαν με το θέατρο σκιών. Από την Κίνα πήραν το θέατρο σκιών και άλλοι ανατολικοί λαοί: οι Ινδοί, οι Πέρσες και τελικά οι Τούρκοι. Τον 16^ο αι. ο Καραγκιόζης έχει διαδοθεί σε όλη την Οθωμανική αυτοκρατορία κι έχουν πια καθοριστεί τα χαρακτηριστικά του. Αυτόν τον Καραγκιόζη τον

γνώρισαν φυσικά και οι Έλληνες της Πόλης. Μετά την Επανάσταση, Έλληνες της Κωνσταντινούπολης, μεταφέρουν το θέαμα πρώτα στην Ήπειρο και μετά στην Πάτρα. Ο πρώτος που τον έφερε, ήταν, φαίνεται ο Μπαρμπαγιάννης ο Μπράχαλης. Ο Καραγκιόζης, σιγά-σιγά ριζώνει στον ελληνικό χώρο και εξελληνίζεται.

Εποχές του Ελληνικού Καραγκιόζη: Μπορούμε να ξεχωρίσουμε τρεις περιόδους

A. Εποχή 1850-1880, όταν δεν έχει πάρει οριστικά την ελληνική του μορφή

B. Εποχή 1880-1910, η ακμή του Καραγκιόζη, που αρχίζει στην Πελοπόννησο, κυρίως στην Πάτρα, με το μεγάλο καραγκιοζοπαίκτη Δημήτριο Σαρντούρη ή Μίμαρο. Έπλασε τύπους καινούριους, όπως τον σιορ – Διονύσιο και δημιούργησε πρώτος ιστορικά έργα. Ο μαθητής του Γιάννης Ρούλιας έπλασε το γνήσια ελληνικό πρόσωπο του Μπαρμπαγιώργου.

Γ. Εποχή 1910-1940, η εποχή της μεγάλης τελειότητας. Εδώ κυριαρχεί η μορφή του μεγάλου καραγκιοζοπαίχτη Αντώνη Παπούλια ή Μόλλα. Ο Μόλλας έπλασε δικά του πρόσωπα και για να ανταποκριθεί στις νέες απαιτήσεις της εποχής προέβη και σε καινοτομίες στα σκηνικά. Από τους τελευταίους μεγάλους καραγκιοζοπαίχτες ξεχωρίζουμε τον Ευγένιο Σπαθάρη. Ξεκίνησε τις παραστάσεις του σε θέατρα της Αθήνας και στη συνέχεια επεκτάθηκε σε όλη την Ελλάδα καθώς και σε χώρες του εξωτερικού. Το 1962 τιμήθηκε με το βραβείο της Ρώμης και ακολούθησαν και άλλα, όπως το βραβείο της Πολωνίας το 1978. Επίσης το 2007 τιμήθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού με τον τίτλο του μεγάλου δασκάλου. Το 1991 ιδρύθηκε το Σπαθάρειο Μουσείο Θεάτρου Σκιών, το οποίο είναι μοναδικό στο είδος του.

Κύρια γνωρίσματα: τα δυο βασικά σημεία απ' όπου ξεκινά η δράση πάνω στο μπερντέ είναι δεξιά το σαράι του πασά, μεγαλόπρεπο και πολυστολισμένο και αριστερά η ετοιμόρροπη καλύβα του Καραγκιόζη. Στο σαράι του πασά ή του βεζίρη κατοικούν μαζί του η κόρη του η βεζιροπούλα, 1-2 αξιωματικοί της υπηρεσίας του και ο Δερβέναγας ή Βελιγκέκας. Στο καλύβι μένει ο Καραγκιόζης με την Καραγκιόζαινα και τα Καραγκιοζόπουλα.

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ:

ΚΑΡΑΓΚΙΟΖΗΣ. Θεόφτωχος άνθρωπος του λαού, πανάσχημος, εφευρετικός, κεφάτος και μονίμως πεινασμένος. Φέρνει μαζί του το αισιόδοξο μήνυμα του λαϊκού Ρωμιού, που παρά τις αντιξοότητες κατορθώνει πάντα να επιζεί.

ΧΑΤΖΗΒΑΤΗΣ. Το αντίθετο του Καραγκιόζη. Γνωστικός και μετρημένος, τα'χει καλά με την εξουσία, συμβιβασμένος δούλος από την αρχή.

ΚΟΛΛΗΤΗΡΙΑ. Τα παιδιά του Καραγκιόζη, πονηρά πανομοιότυπα του πατέρα τους.

ΣΙΟΡ-ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Ή ΝΙΟΝΙΟΣ. Ζακυνθινός, ξεπεσμένος κατά φαντασία αριστοκράτης, καυχησιάρης.

ΜΠΑΡΜΠΑΓΙΩΡΓΟΣ. Αγνός τσοπάνης από τη Ρούμελη, θείος του Καραγκιόζη. Τσιγκούνης, προληπτικός, φιλάρεσκος, λεβέντης και ατρόμητος.

ΔΕΡΒΕΝΑΓΑΣ. Αλβανός, προσωπικός εχθρός του Μπαρμπαγιώργου.

ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ. Ο μάγκας της παλιάς Αθήνας. Δειλός, απειλητικός και καυχησιάρης.

ΜΟΡΦΟΝΙΟΣ. Κομψευόμενος, μαμμόθρεφτος, φαντασμένος και γενικά σαχλός.

ΠΑΣΑΣ. Πλούσιος αξιωματούχος Τούρκος. Μεγαλοπρεπής, σοβαρός και δίκαιος.

ΟΙ ΦΙΓΟΥΡΕΣ. Μέχρι το 1916, κατασκευάζονταν από λαμαρίνα ή χοντρό ντενεκέ. Μετά άρχισαν να τις φτιάχνουν από χαρτόνι. Από το 1923 οι караγκιοζοπαίχτες άρχισαν να φτιάχνουν τις φιγούρες από δέρμα.

Η ΣΟΥΣΤΑ. Είναι το εργαλείο που κινεί τη φιγούρα. Αποτελείται από μια λεπτή μεταλλική βέργα που στο ένα άκρο έχει μια λαβή και στην άλλη ένα απλό μηχανισμό που επιτρέπει στη φιγούρα να γυρνά και από τις δύο πλευρές.

Ο ΜΠΕΡΝΤΕΣ. Αποτελείται από ένα καλά τεντωμένο μισοδιάφανο, άσπρο πανί (που φωτίζεται από τη μεριά του караγκιοζοπαίχτη). Όλος ο μπερντές σκεπάζεται γύρω από το φωτισμένο πανί με σκούρα πανιά που μπορεί και να ζωγραφιστούν.

ΤΟ ΡΕΠΕΡΤΟΡΙΟ. Αποτελείται από τρεις κατηγορίες έργων:

A. Τα καθαρά κωμικά

B. Έργα εμπνευσμένα από παραμύθια ή θρύλους

Γ. Ηρωϊκά ή ιστορικά δράματα

3.2.3 Επίλογος

Η ενασχόλησή μας με τον караγκιόζη μας βοήθησε να κατανοήσουμε τη σχέση του με την ελληνική λαϊκή συνείδηση και να αντιληφθούμε για ποιους λόγους αποτέλεσε πνευματική τροφή και ψυχαγωγία μεγάλων και μικρών.

3.3 Δραστηριότητες

3.3.1 Παρακολούθηση Καραγκιόζη

Στη βιβλιοθήκη του σχολείου παρακολουθήσαμε δυο θεατρικές παραστάσεις καραγκιόζη από το διαδίκτυο. Πέρα από τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία που μας προσέφεραν, καταφέραμε να αναγνωρίσουμε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του θεάτρου σκιών και να συνειδητοποιήσουμε τη λειτουργικότητά τους.

3.3.2 Κατασκευή φιγούρας

Οι ομάδες από κοινού αποφασίσαμε να κατασκευάσουμε φιγούρες του θεάτρου σκιών. Αφού καταλήξαμε στις φιγούρες που θα κατασκεύαζε η κάθε ομάδα, συγκεντρώσαμε τα υλικά. Πρόκειται για: φύλλα πλαστικού, γυαλόχαρτο, ψαλίδι, ανεξίτηλους μαρκαδόρους, μεταλλικούς συνδετήρες, λευκό χαρτί A4, μολύβι, γόμα, διακορευτή και πένσα.

Για να ξεκινήσουμε την κατασκευή, πρέπει να έχουμε το πατρόν της φιγούρας που θα το μεταφέρουμε στο πλαστικό για να δώσουμε την τελική όψη. Αν θέλουμε να κατασκευάσουμε εμείς το προσχέδιο θα χρειαστούμε το λευκό χαρτί A4, το μολύβι και την γόμα. Το επόμενο βήμα μας είναι να μεταφέρουμε το προσχέδιο.

Τοποθετούμε το προσχέδιο κάτω από το πλαστικό και με ένα ανεξίτηλο μαύρο μαρκαδόρο μεταφέρουμε το σχέδιο. Όταν τελειώσουμε το περίγραμμα γυρίζουμε το πλαστικό από την άλλη πλευρά και με τους έγχρωμους ανεξίτηλους μαρκαδόρους χρωματίζουμε τη φιγούρα

γεμίζοντας τα εσωτερικά τμήματα του τελικού σχεδίου. Το επόμενο βήμα μας είναι να κόψουμε τα τμήματα της φιγούρας με το ψαλίδι. Αφού έχουμε κόψει όλα τα τμήματα, τότε προχωρούμε στο στάδιο της συναρμολόγησης. Η παραπάνω δημιουργική διαδικασία πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο βρεφονηπιοκομίας και στη βιβλιοθήκη του σχολείου.

3.3.3 Πειραματισμός

Στο εργαστήριο βρεφονηπιοκομίας πειραματιστήκαμε με τις φιγούρες μας. Γίναμε εμείς οι ήρωες του θεάτρου σκιών. Ο Καραγκιόζης, ο Μπαρμπαγιώργος, ο Πασάς, η Βεζιροπούλα ζωντάνεψαν στο δικό μας μπερντέ. Μιμηθήκαμε τις φωνές, τραγουδήσαμε, χορέψαμε, κινήσαμε τις φιγούρες μας, γελάσαμε και φτάσαμε να αναφωνήσουμε ``θα φάμε, θα πιούμε και νηστικοί θα κοιμηθούμε...``

4. Συμπεράσματα

Η υλοποίηση της ερευνητικής εργασίας κατά τη διάρκεια του δευτέρου τετραμήνου κύλησε ομαλότερα από το πρώτο τετράμηνο λόγω της σχετικής εξοικείωσης μας με το αντικείμενο. Ανεξαρτήτως όμως από αυτό, καταλήξαμε στα εξής:

- η ερευνητική εργασία προωθεί την ομαδοσυνεργατικότητα
- οι εναλλακτικές δραστηριότητες ενθουσιάζουν τους μαθητές
- οι διδάσκοντες καλούνται να συνηθίσουν στο ρόλο του επιβλέποντα
- ο χρόνος πολλές φορές είναι περιοριστικός
- η υλικοτεχνική υποδομή δεν είναι η αποτελεσματικότερη
- τέλος, η εκπόνηση της ερευνητικής εργασίας επαφίεται κατά πολύ στην προσπάθεια των μαθητών και των διδασκόντων

5. Βιβλιογραφία

Ο Έλληνας Καραγκιόζης (Η ιστορία του Ελληνικού θεάτρου σκιών από τον Ευγένιο Σπαθάρη), εκδόσεις Καμπανά

Λάμπρου Λιάβα, Έ, ρε γλέντια!... ``Οι μουσικές του μπερντέ´´, Δίφωνο, Νοέμβριος 1995, σελ. 94-97

Ανασύρθηκαν στις 20/2/2012 από:

<http://wikipedia.gr>

<http://theatroedu.gr>

<http://musicaldialogues.gr/karagiozis>

<http://www.Karagiozis.gr>

6. Παράρτημα

6.1 Παρακολούθηση Καραγκιόζη

6. 2 Κατασκευή φιγούρας

6.3 Πειραματισμός

Έ...ρε γλέντια....

Ευχαριστούμε

